

«Народ» излази сваког дана по подне.

Штампаарија се налази у улици Коломбо број 6.

Власник

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Коломбо број 6.

ДОСТОЈАН ОДГОВОР

Већ је познат одговор председника Вилсона на ноту канцелара Макса. Брзина и потпуна отвореност, која прати ту акцију уверава да су појмови код Савезника о свему прецизни, и да никаква махинација, ма каквог смисла и замаха била, не може унети никакве пометње.

На неодређене захтеве принца Макса »да се отпочну разговори о примени принципа« председника Вилсона,

— долази прецизан и јасан одговор: вратити што је туђе, па ће се тек онда видети, да ли ће се моћи разговарати. Али пре свега тражи се: јасност, јер то захтевају велики интереси, каже се у одговору Сједињених Држава. Трећи пасус у одговору има тенденцију, да сведе Немачку на њен прави положај и да се изјасни у чије се име нота подноси, и тиме одреди обим одговорности за саму ноту.

Ова три момента у одговору Сједињених Држава чине ноту депласираном у толикој мери, да је искључена свака могућност каквог дејства у позитивном смислу.

Немачкој је дата још једна лекција како треба говорити, ако се мисли бити искрен, и ако се жели што учинити разговорима, кад се није успело топовима, злочинима и пустошењем.

Са олимпијске висине, која и одговара дејству, побудама и циљевима Сједињених Држава, Немачкој је речено колико је она немоћна да под досадаш-

њим формама и обичајима провлачи старе диничне изјаве и спроводи нове сплеткашке маневре.

За генезу самог одговора ваља нагласити, да његова правичност, његова умесност, његова снага, која га ставља ван дискусије, лежи у томе, што он, колико изражава принципе правде и морала, он је и израз физичких снага Савезника прибраних да брине исте принципе.

Одмах по појави ноте принца Макса целокупна савезничка штампа дала је свој суд, који чини чврсту подлогу одговору Сједињених Држава. Према коментарима штампе, прибраним у међувремену, може се рећи, да је одговор Сједињених Држава идеолошки свисте за савезничког јавног мњења, која је у толико изразитија што је њено дејство непосредно и званично.

У данима кад на западном фронту, где и лежи прави узрок немачке ноте, Немачка трпи крваве поразе, стављено је речитије но икад кајзеру на знање, да нема мира без поверења, без воље да се, ма и позно учини правда. Напореда са одговором Сјед. Држава речено је симболично Немачкој, како ће се онајпре доћи до мира и јучерашњим заузећем Камбреја и робљењем 20.000 Немаца.

НЕМАЧКА И ТУРСКА

— Лондон. — Из Вашингтона потврђују гласове да Турска намерава да закључи сепаратан мир.

Дописник »Морнинг Пост« јавља, да је Турска затражила хитну и јаку помоћ од Немачке и упорно захтевала да јој ту помоћ одмах пошаље. До сада је држање Турске према Немачкој било више покорно. Од дана када је примила на себе немачки јарам, ограничавала се на то да понизно моли за помоћ и кад би јој се одбила, примала је то равнодушно, знајући да је немоћна, али последњих дана је Турска потпуно изменила тон и не разговара више са Немачком као вазал, већ као једнак са једнаким, дајући својим захтевима форму ултиматума.

ПРАВАЦ УДАРЦА

— Париз. — Коментаришући Хусареков говор »Еко де Парис« истиче, да изгледа да је Аустрија узбуђенија од Берлина због бугарске

капитулације. Пропада цела политика Хабзбурговаца да спрече стварање велике Србије.

Из Хусарекова се говора види, да он тражи као слепац да се оријентише у другом правцу.

»Журнал« види у Хусарекову говору, последњи очајан напор од стране централних сила, да покушају да закоче отворени источни пут. Савезничка експедиција на Цариград може да буде релативно лака и судбина Истока је у Цариграду, а не у Софији.

»Падом Турске — каже лист — били би отворени мореузи, добила би се директна веза са Румунијом и јужном Русијом. Ту дакле треба ударити да се униште амбициозни планови Немачке.»

НА БАЛКАНСКОМ ФРОНТУ

Коњанике Савезничких армија на Истоку

Српска војска големи енергично непријатељеве одреде, тучене 23 септембра код Лесковца, ступила је јуче у додир са немачким трупама, које су у највећој журби искрцане у Нишу.

После огорчене борбе, која је вођена са обе стране железничке пруге у околини Кочана, које лежи на 10 км. јужно од Ниша, Срби су продужили своје напредовање у правцу севера и дохватили се обала реке Топлице, заједнички нових заробљеника и 3 топа.

У пределу северно од Скопља, француске су трупе ушле у Приштину,

коју је коњица у велико прешла, големи неуморно непријатељеве одреде у потпуном бегству.

Све ове операције извођене су у пркос страховито времена и захтевале су од трупа изванредну енергију и пожртвовање.

У Албанији, Аустријанци су били приморани да се повуку у великој журби, узастопце гоњени од лаких француско српских одреда.

Гонећи непријатељске заштитнице у правцу Елбасана ми смо ушли у варош 25 септембра пошто смо издржали 23 и 24 септем-

бра упорне борбе закључене конвенције од 16 септембра. Овај материјал је прикупљен у депое на местима које је одредио главномандујући источних савезничких војска, а разоружано људство је направљено својим кућама.

Наше наступање се продужује западно од Дебра и у правцу Призрена. Ми неуморно потискујемо непријатељске одреде, који су се били повукли у планину, да би избегли предају.

Тек смо данас у могућности, да такто оценимо резултате победе, коју су задобиле источне савезничке војске.

За непуних 15 дана, источне савезничке војске извадиле су из строја бугарску војску, која је састављала у већини 11-ту немачку армију, потпуно опкољену у кланцима између Кичева и Тетова.

До сада је заробљено око 90.000 непријатељских војника, 1.600 официра, међу којима 5 ђенерала; заплењено преко 800 топова свих калибара, на стотине баџара, бомба, на хиљаде митраљеза и огроман ратни материјал, који нисмо могли још да попишемо. Међу заплењеним материјалом налази се грађа за железнице нормалног колосека, више од 1000 вагона и 200 локомотива систем »Дековил«.

У горњем броју заробљеника и заплењеног материјала није обухваћено људство и ратни материјал дивизија, које су разоружане на основу

закључене конвенције од 16 септембра. Овај материјал је прикупљен у депое на местима које је одредио главномандујући источних савезничких војска, а разоружано људство је направљено својим кућама.

— Његовој Ексцеленцији Господину Венизелосу Министру Председнику

Од срца Вам благодарим, драги Председниче, на честиткама које сте ми послали после бугарске капитулације која завршава серију зверстава извршених на нашим земљиштима од стране тога несавесног непријатеља. У рату, који му је наметнут, српски је народ храбро бранио своју слободу и своју част. Одричући се од почетка туђих земљишта он је само изјавио да мисли овога пута дефинитивно оцигурати своју независност и своје народно уједињење, што му једино може гарантовати миран развитак на који сматра да има право као и остали народи. Такође сам срећан да видим да се, благодарећи братској кооперацији храбрих грчких трупа, поново успоставља солидарност наших двају народа, који ће, помогнути од стране наших моћних савезника, надам се, ускоро остварити.

Александар

Његовом Краљевском Височанству Наследнику Престола Србије

По потпуном слому једног од наших непријатеља желим да упутим Вашем Височанству моја најсрдечнија и најтоплија честитања, као и велику радост коју осећам кад видим, после дугог искушења српске нације, да Ваше херојске трупе улазе победоносно у ослобођену отаџбину. Увучен против своје воље, после неправичне повреде своје земље, у једну борбу која је само прекалала његову душу, народ, који му је наметнут, српски је народ храбро бранио своју слободу и своју част. Одричући се од почетка туђих земљишта он је само изјавио да мисли овога пута дефинитивно оцигурати своју независност и своје народно уједињење, што му једино може гарантовати миран развитак на који сматра да има право као и остали народи. Такође сам срећан да видим да се, благодарећи братској кооперацији храбрих грчких трупа, поново успоставља солидарност наших двају народа, који ће, помогнути од стране наших моћних савезника, надам се, ускоро остварити.

Венизелос

ЗАПАДНИ ФРОНТ

— Лондон. — (званично) Јуче смо нанели непријатељу тежак пораз између Сен Кантена и Камбреа, задобивши преко 10.000 заробљеника и од 100 до 200 топова. Немци су на овом сектору употребили 23 дивизије, које су се рђаво провале.

Наше су трупе напредовале данас на целом

фронту између Соме и Санве, и нагло напредујући непријатељске заштитнице, усамљене батерије и митраљеске редуте.

Цела варош Камбре у нашим је рукама.

Канадске трупе прве армије ушле су рано ујутру у варош са севером, док су сат доцније

ФЕЛТОН

МАКС И АЛЕКС ФИШЕР:

КЊИЖЕВНЕ ПОСВЕТЕ

Господин Емил Франкет добро познати позоришни критичар »Малог Дневника« имао је обичај свакодневно шетати по два сата.

Тек што беше јуче залупио за собом врата од свога стана, његов послужитељ Жозеф упаде у собу за рад. Не правећи ни најмањег шума он се дошупња до ормана са књигама отвори га са највећом пажњом и из горњег реда извуче насумице четири књиге.

Без устезања он их стави под мишку и упути се најближем антиквару.

— Имам неколико књига, које бих рад био продати, објасни он антиквару. Бисте ли их узети.

Антиквар узе књиге и поче их пажљиво једну за другом прелиставати. »Лопов« од Ферри-а Бернштајна. Где! где! има чини ми се и посвету!... Врло добро!... »Комендијаша« од Мигела Замакоиса такође са посветом... Врло добро... »Трка за буктињом« од Пола Ервије-а, км, без посвете. У осталом не мари!... »Само да Сузана ништа не сазна!« од Пиера Вебера... опет са посветом!... Врло добро!

За све четири да љу Вам седам франака, додаде затим. Да седам франака. Гилт? Ове са посветом узимам сваку за по два франака а ову без плаћама садам један франак. Може ли? Отворив своју фијоку у

којој му стајаше чекмеже он отпоче бројати паре.

За то време Жозеф отвори махијално све књиге једну за другом и прочита све посвете, које су биле мастилом исписане на првим странама:

— Драги Емиле, са највећим задовољством шаљем ти ова три чина.

Твој пријатељ Хенри Бернштајн

Емилу Франкету са жељом да га што пре видим, шаљем овај примерак »Комендијаша«

Мигел Замакоис Емилу Франкету у знак најсимпатичнијег пријатељства

Пиер Вебер

Заста чудновата ствар, веома чудновата, помисли Жозеф. Плаћа ми двоструко само због имена господиновог и неколико ревајати!

У осталом тим боље! Ја се ни најмање не љутим.

По повратку са своје шетње г. Емил Франкет је јуче дуго претрао по својој библиотеци. Није био приметио нестанак ових књига. Зашто би се Жозеф онда устезао да и данас окуша своју срећу?

Пола је три! Пошто је понова извучао друге четири књиге, али овог пута не из горњег реда већ из последњег, он се упути антиквару.

Путем га заголица нека радозналост. Дед, баш да видим, помисли, хоће ли овог пута бити седам или осам франака.

Пошто уђе под један трем он радознано отвори књиге и разгледа прве листове.

— Ло, мај!... Ни једне посвете! узвикну и поче се вајкати.

— Ала си излапео, мој матори Жозефе! Та где ти је била памет? Зар ниси могао то одмах загледати?

Поче озбиљно и дубоко премисљати. Да ли је управо могуће, да антиквар познаје рукописе свих писаца? Зар није неизмеран број оних, који пишу књиге? Ово га доведе до следећег закључка:

На овим књигама нема посвете, то је очигледно, али, шта ми стоји на путу, да их ја лично испишем?

Сместа уђе у најближу поштанску станицу, дочепа једну увлаку и пошто је добро утувио наслов прве књиге он преврте први лист и отпоче писати.

— Драги, Емиле Франкете, са највећим ти задовољством шаљем ова три чина. Затим ступи корак уназад, да би што боље оценио свој рукопис.

Дивно? Јединствено! Мој

матори Жозефе! Она матора лопужа прогутале то ко нико. Сад само да ставим још потпис, Шкргућући зубима и преврћући очима он потписа.

Твој стари пријатељ Софокле.

Затим у три узастопна маха, искрећући рукписом стави на остала три примерка следеће посвете:

Емилу Франкету са жељом, да га што пре видим, шаље ова три чина из Си-

де пријатељ.

Пиер Корнеј

Емилу Франкету у знак пријатељства и симпатија његов.

Виљем Шекспир

Емилу Франкету заједно са уверењем о особитом поштовању.

Ж. Б. Поулен
названи Молијер

ШАЛА И ЗАБАВА

— Неда се збуњити

Домаћин: »Да нисам по природи и сувише добар и стрпљив, изабацио би вас напоље заједно с том вашим колекцијом!«

Трговачки путник: »Он да дозволите да вам понудим књигу »Како љу бити енергичан!«

Не баш похвално

Слуга (сликару, који се је вратио с пута): »Ах, милостиви господине, егзектор био је овде! — Све је написао и однео: штафелај, фарбе, четкице, платно шта више и ваш стари шлафрок... само не слике!«

Модерни просјак

»Молим за милостињу! — Па ви сте опет дошли? Уск исто узнемираваће!«

— »Опростите, али изволите узети абонаман карту за месец или четврт године, да се неби сваки дан деранжирали!«

англиске групе треће армије прошле кроз јужне квартове вароши.

Од 8 августа до данас навели смо непријатељу тешке губитке у мртвим и рањеним и задобили смо преко 110.000 заробљеника и 1200 топова.

Наше се напредовање наставља и јуче после подне смо стигли на линију Бовн-Виснија-Кодри-Каринер.

Париз. — «Лудендорф» пише: «Лудендорф поочије стављати у линију своје резерве. У Фландрији је утврђена присутност Галвцових дивизија, које су се бориле у Вевру и северно од Вердена. Вевр управо није миран сектор, то је сектор, који дрема, али коме би се од момента до момента могла пробудити акција. Велик је дакле ризик придизати појачања од трупа овога сектора, али још је тежи ризик: не придизати, и врло лако је могуће да Лудендорф буде принуђен да попуни празнине с оним што буде имао под руком.

Из овога се закључује да немачка команда није могла поново образловати једну стратегијску резерву, доста јаку према потребама момената. Без сумње постоји једна крајња резерва, али она је тако драгоцене, то јест тако слабе, да изгледа да се не усуђују начети је.

У МАЂАРСКОЈ

Цирих. — Из Пеште: Председник владе Векерле конферисао је са Карољем и Бањаном, које је, како изгледа, прихвати у аудијенцију цар Карло, чему се приписује нарочита важност.

На бечкој и пештанској берзи нагло пада курс свима папирима од вредности.

ИЗ РУСИЈЕ

Лондон. — Коминике о операцијама у северној Русији каже:

Стигле су последње вести о предаји Ухтинској, о чијем је паду јављено 7 септембра, и о гоњењу непријатеља. Изгледа да је ова варош, која је имала бити база операција у Карелији, утврђена под руко-

вођењем Немаца, и да је непријатељ претрпео веома тешке губитке у току борбе.

Један непријатељски одред потпуно је опкољен код Костанујскоја, 65 километара јужно од Ухтинскоја, а остатак непријатељских снага сада је опкољен код Вохнавалотскаја, 48 километара југозападно од Ухтинскоја, источно од Финске границе. Непријатељ је истерао из целе јужне Карелије, изузев одреда, горе поменутих, који ће се морати предаги.

ТИСИНО НАСЕДАЊЕ

Цирих. — Како је познато, Тиси је за време његовог путовања по југословенским земљама, био предат један меморандум у име српских, хрватских и словеначких странака, у коме је изражена воља Југословена, да се уједине у једну државу. Сутрадан 8 септембра, Тиса је примио потписнике меморандума. Био је у униформи хусарског пуковника. Кад су потписници били на окупу, започео им је Тиса говор, изјављујући: «Да је дошао да преговара са озбиљним људима. Али из меморандума увиђа да се преварио. Национално уједињење Хрвата, Срба и Словенаца у супротности је са државним принципима монархије. Право о самоопредељењу народа је фраза, коју су непријатељи измислили. У Аустроугарској је немогуће то право дати свакоме народу.»

Коментаришући дакле став меморандума, у коме се говори о будућим односима између југословенске државе и Мађарске, Тиса је рекао: «Зар ви заборављате да су мађарске трупе пролиле своју крв за ослобођење хришћанског народа? Овај меморандум истим духом дише као и конгрес у Прагу и Љубљани. Биле свесне или несвесне, такве тежње помажу непријатеље напоре да нас униште.»

Тада су Југословени напустили дворану, не

проговоривши са Тисом ни једне речи.

Опис ове сцене је забранила цензура загребачким листовима, али је објавио »Тателат.»

Дневне Вести

У СКОПЈУ

Према извештајима из Лондона, Престолонаследник Александар ушао је са штабом у Скопје. Влада ће се такође са Крфа преселити у Скопје.

ДОЈРАН

Министарство унутрашњих Дела саопштава: Варошица Дојран сва је у рушевинама; ниједне куће. Среска канцеларија морала се привремено васпоставити у Валадому. Грађани дојрански силом су били уклоњени из овог среза.

Сва села општине дојранске порушена су. Све грађанство из општине калупковске отерано је некуда, како се чује у Турску. Сада у дојранском срезу постоје четири општине, а било их је шест. Бугарска војска је при повлачењу порушила све мостове.

СРБИ У ЛОНДОНУ

Јуче је српско свештенство у Лондону одслужило свету литургију у грчкој цркви Вајсватер са благодарњем за победе српске и савезничке војске. То је у исто време био и помен шестогодишњице српских ратова за слободу. Извршено је и молебствије за храбре борце који су пали на полу части. Николај Велимировић изговорио је кратку беседу. Служба је присуствовао хор српских богослова из Оксфорда. Били су присутни г. Јовановић, посланик Србије са госпођом, пуковник Арнон, посланик Румуније, пуковник Остојић и Диксон Берн. Известан број српских и енглеских рањених војника у униформи присуствовали су такође овом богослужењу.

ШЕТЊА ИЗ НЕВОЉЕ

Цирих. — Из Беча: Цар Карло је стигао из Рајхенау у Баден, где је примио шефа штаба врховне команде фон Арца, затим је отишао у Беч и примио у аудијенцију Буријана и Хусарека и затим се поново вратио у Рајхенау.

Министарски Савет под ЦБр. 3003 решио је, да од 1 октобра тек. год.

1) Не плаћају царину и државну трошарину:

Пиринач, зејтин за јело, свињска маст, хлеб обичан, млеко и свежа јаја.

2) Плаћају половину царине и државне трошарине:

Кафа, свеће, сапун прост, памучно предиво за ткање, ткањине памучне, ланене и вунене за рубље и одело, ђен, брандсол и друге чињене коже за обућу; и

3) Шећер плаћа само 20 дин. државне трошарине од 100 кгр.

Царинска делегација доставља ову одлуку грађанима и позива их, да своју робу, што је носе аутомобилима, колима, коњима, жељезницом ит.д. пријав-

На српском фронту

Званичан српски извештај

(Јучерашњи доцнији.) — Упркос јачем отпору непр. делова, наше трупе у току 26. септембра после јаче борбе овлададе су десном обалом Топлице и на десној обали Мораве подишле планини Селичевици. — Француска коњница дошла је до Бабушнице, а наша заузела Житни поток.

У току борбе заробљено је војника, међу којима један немачки официр, 3 пољска топа и више митраљеза.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

23 сата. — Источно од Сен Кантена наше трупе, у тесном додиру, наставиле су гоњење непријатеља, чије заштитнице дају озбиљан отпор. Напредовали смо на неким тачкама 6 километара и помакли своје линије источно од Себонкура, на ивици Берновила, источно од Монтињи-ан-Аруез и Берно. Заузели смо више села, и то: Фиелен, Невилет, Рењи, Шатијон сир-Оаз, Тренел. Јужно од Оазе освојили смо Серве и задобили заробљеника.

Између Елете и Ене, услед притиска наших трупа и италијанских је

љују делегацији, која ће им дати потребна писмена за власти у реокупираној Србији, пошто ће исте без ових царинских докумената бити дужне робу задржати, саставити кривично царински записник и предмет доставити надлежној царинској власти на решење.

Царинска ће Делегација давати грађанима обавештења што се односе на увоз робе сваког радиог дана од 8 до 11 и по и од 14 и по до 17 и по часова, а у празничне и недељне дане о 9 до 11 часова.

Ц. Д. Бр. 2267 Из канцеларије Царинске Делегације у Солуну (Битољска ул. бр. 86) 27 септембар, 1918 год.

даница, које кооперишу с обе стране пута Шмен де Дам Немци су били принуђени да се повуку с оне стране канала Оазе. Преко дана упркос жестоке митраљеске ватре, заузели смо Бон и Шиви де Вернеј Куртон као и Бург и Комен; у исто време наше трупе прешавши Ену, источно од Еји, потисле су непријатеља ка северу и заузеле Парњан и Борис. Више на исток извршили смо јак напад северно од Берно-Оаз и задобили терена и заробљеника.

У Шампањи, испрпен у жестоким борбама, које су се развијале од 13 до 26 септембра на фронту четврте армије, не-

пријатељ је почео повлачење у правцу Ене. Наша је пешадија, потискујући немачке заштитнице, прешла села Лири Монтоа, Шалранж и стигла на ивице Мон Сен Мартен и Сен Морел.

Више на десно, прешли смо Ену, код Терме, која је у нашим рукама. Заузели смо станицу Грандпре, задобивши много заробљеника.

АМЕРИЧКИ КОМИНИКЕ

Источно од Мезе наше су трупе наставиле напредовање, упркос жестоких понављањих против напада, и напредовали смо ка западним ивицама Саври и у шуму Шом.

Западно од Мезе напавши немачке свеже дивизије, продрили смо у линију главног немачког отпора, између Кицела и Ромењ-су-Монфокона.

У шуми Аргоње, освојили смо важне висове јужно од Марка и сједињили се са Французима у Ланкону.

Задобили смо преко 2.000 нових заробљеника.

Доцније. — Наше трупе продужиле су наступање и поред очајног отпора непријатеља. Вишине источно од Саврија очистили смо од непријатеља и заузели, На

левој обали Мезе, која је у нашим рукама. Дам Мари(?) заузета је на јуриш после очајне борбе. Више источно непријатељ је одбијен из Аргоњске шуме и наше су трупе дошле на линију Сомранж-Марк-Шевриер-Гранпре.

Међу заробљеницима чији број прелази 1000 налази се 1 генерал, као и 2 потпуна батаљонска штаба.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Наше трупе продужиле су јуче напредовање и поред огромног непријатељског отпора. У вече су се наша предња одељења утврдила на путу Камбре-Ле Катто. Било је борбе јужно и с једне и с друге стране на великом путу за Кодри, као и источно од Камбреа, где смо напредовали.

На сектору између Скарпе и Ланса наше патроле напредовале су и у контакту су са непријатељем источно од главне линије: Витри-Ан-Артоа, Изел-ле-Ексоен, Рувроа. Заузели смо Саломин и Ноајел.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

У Албанији. — Било је сукоба патрола на лоњем току Шкумбе. Авиатичари су бомбардовали велики непријатељски логор источно од Драча.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париз. — Дописник »Еко де Пари« из Вашингтона јавља: Цела америчка штампа упозорава владу на опасност, која прети од немачког претворства, поводом последње ноте.

Цирих. — »Арбајтер Цајтунг« признаје да Немачка није више у стању ни за какву иницијативу у операцијама. Њени ефективни пропајају са невероватном брзином; од пре неколико месеца до сада њени губитци су страховити.

Париз. — Дописник Рајтера са енглеског фронта јавља, да наступање Немаца јужно од Камбреа достиже у дубину више миља на фронту од 11 километ-

ра. Две је у пламену Страшне експлозије на значавају, скоро повлачење са овог сектора. Од јуче је и Лаон у пламену.

Берн. — На немачким берзама је паника. Папири индустријских предузећа вагло падају. Банке су одлучиле да посредују и курс спавају.

Париз. — Из Вашингтона: Поводом предлога за мир народ и влада Сједињених Држава слажу се, да савезничка победа треба да буде савршена и да мир треба диктирати.

ПОДЛИСТАК

МАРКИЗЕТА

— Роман од Фелисана Шансора — 32

Али, шта је могао друго чинити? Зар да стави у руке ове жене свој живот, то јест своју прошлост, своју будућност, своје спокојство и душевни мир и да престане бити слободан?

Не, никада! И упркос негоде коју је осећао што ће својим поступком нанети бол Лијани, Миранд се беше одлучио. Он реши да стави младој жени до знања своју одлуку, али пријатељски, са свим срдачно. Али како је осећао да неће имати храбрости, да јој не каже у очи; да неће моћи отрпети њен бол а свакако и свој сопствени, он приреди себи једно путовање и, као какав подлац, написа јој писмо.

Од тога тренутка љубавници изменише многобројна писма, која само повећаше њихову тугу и која их, на супрот ономе што је Жак мислио, још више приближише.

Париз, уторак априла 1892.

Драга пријатељице,

Видиш ли да човек нема увек оно што жели.

Ја полазим на пут.

То је тако требало да буде...

Успомена на оно неколико божанских часова, које сам с тобом провео, остаће ми вечито урезана у душу.

Пиши ми и реци ми, да ми не замераваш и да ће ми и даље остати добри

пријатељи. Ја ћу бити срећан, уверавам те, ако ми се будеш једнако јављала и извештавала ме о себи, а идуће зиме кад се будемо опет нашли у Паризу, Ници или Монте Карлу онда ћемо прославити своје пријатељство, а можда и своју љубав, ако ти будеш хтела унети мало од своје нежне чари.

Зашто да прекинем овај наш роман, који је трајао само петнаест дана? Тако сам се одлучио и ако ми се срце цепа од болова.

Веруј ми, срце моје.

Жак.

Уторак у вече.

Ви сте ми рекли да ме љубите; Ви сте били мој љубавник. Моји пољупци, које сам Вам давала, произлазили су из дубине моје душе.

У овај наш љубавни роман ја сам унела више но обичну фантазију и сматрала за истинску љубав

једну обичну раскалашну авантуру, која је могла трајати само један дан, само једну ноћ. Данас моја гласна са плавим витицама клоње под тугом и кајањем азур мојих очију се гаси.

Ако ли сам се преварила, ако Ви још мислите на мене, онда дођите, драга не, да покупите са мојих трепавица дискретну и горду сузу и да ми вратите занос, у коме сам на све заборављала.

Ако ли је све доцкан, моје ће срце пући. Љубав је умрла у мени. Она је већ под земљом.

Да ли си икад видео да мртваци устају из гроба? Лијана, Маркиза де Сержи (твоја Маркизета)

Она беше потписала своје лепо име, које је јој је Жак шапутао у току две недеље њихове пролетње, луде љубави, додајући и своје породично име, име Маркизе. У Сиви печат, ко-

ји је затворила писма беше утиснут њен породични грб. Хтела је на тај начин да му покаже, да ништа не задржава за себе; да није само морганички поклонила своје пољупце и своје тело, већ да се и надаље — чак и у овом меланхоличном тренутку када се један од њих двоје удаљује — предаје њему потпуно, још увек занесена његовом љубављу.

Париз 5 априла

Твоје мило писмо ме је необично забудило. Питаш, да ли сам видео да ко васкрсава мртве. Одговарам ти: вера. Ја сам те љубио, али, од кад примих твоје писмо ја осећам да је та љубав још више појачана.

Можда си се запитала од куда та моја противречност? То је зато што у мени има два бића, једно које је само осећа и друго, које је размишља. Помисли и са-

ма, где би нас одведа на ша веза. Доцније, кад та веза постане чвршћа, било би нам много теже прекинути је.

Ја ти се, међутим, кунем, да ме ни једна жена до сада није више занела од тебе. Ја сам био под твојим утицајем од првог дана када те моје очи угледаше тако елегантну и нежну, кад зачух твој љупки гласић. Ти ниси обична жена, ти си тако отмена, тако деликатна, тако божанствена.

Ја те обожавам. Кад год будеш могла посети ме, ја ти то дозвољавам. Ти ћеш ми увек бити добродошла, ја ћу те миловати и прослављати твоју лепоту.

Али ипак зато, останимо на даље само пријатељи, срце моје.

ни је тешко што те мучи. Опрости ми. Ја сам несрећан што ти стварам бол.

Жак.

(Наставиће се)

МАЛИ ОГЛАСИ

Чисти восак

Продаје се чисти восак првог квалитета за цркве у радњи Браће Петракоглу, Вардарска Капија, улица Св. Параскеве. Продаја на велико.

НОВ ПРАКТИЧАН УЉБЕНИК

Француске конверзације и граматика. За самоуке, од Д. А. Калаја здв. из Београда. II оид. издање, цена др. 5.— продаје се у књижарама »Шумадија«, ул. Егнатија 77 и Ристи-војевића код Беле Куле.